

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Goniec Częstochowski

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Cena prenumeraty: miesięcznie 3 mk. 06 fen., kwartalnie 9 mk. 00 fen. za odnośzenie do domu dopłaca się 20 fenigów miesięcznie. Cena pojedynczego numeru 15 fenigów.

Ceny ogłoszeń: za wiersz pełnowygodny na 1 kol. 1 mk. 50 fenigów, na II i III kol. 55 fenigów, na IV kol. 45 fenigów. Ogłoszenia drobne po 10 fenigów za wiersz.

Redaktor lub jego zastępca przyjmuje interesatów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10 - 2 po poł. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Adres Redakcji i Administracji WYŻSZA CZĘSTOCHOWA, ulica Pań-Maryi Nr. 38. - Telefon Nr. 50.

Włócejanie a wojsko za czasów Królestwa Kongresowego.

Z nowej pracy W. Fokarza o „Armji Królestwa Polskiego” dadzą się wysnuć dość ciekawe wnioski o stosunku warstw włócejających do ówczesnych nieznacznych (przeciętnie od 1,200 do 7,000 ludzi rocznie) poborów wojskowych.

Pobory zrazu napotkały na pewne trudności, choć przyzwyczaiła już do nich włócejania polityka Księstwa Warszawskiego. Ze świadectw autorów ówczesnych, z dokumentów urzędowych okazuje się, że z początku w niektórych okolicach władze musiały poprostu wykupywać rekrutów, że do miast wojewódzkich odstawiano ich pod silną eskortą, że od czasu do czasu miały miejsce wypadki dobrowolnego kaleczenia się (ucinania sobie palca wskazującego) celem uniknięcia służby, że popisowi chronili się do innych województw a często nawet zagranicę, przyczem doznawali poparcia od wszystkich, że wójtowie zwłaszcza (dziedzice) dopomagali do sporządzenia niecisłych wykazów etc. Są to zjawiska, które w tych czasach spotykało się wszędzie u nas za czasów Królestwa, tłumaczy je i ta okoliczność, że ówczesne prawo poborowe pełne ulg dla ludności miejskiej zważało podatek krwi zbyt wyłącznie na barki włócejania.

Stopniowo włócejanie przyzwyczaiło się do poboru. Okazało się to dowodnie w czasie powstania r. 1830 gdy wypadło powołać pod broń tak wyjątkowo (porównawczo) znaczną ilość popisowych. „Nowozacienici, mówi Prądziński o poborze powstańczym i bez żadnego dozoru udawali się na zbiorowiska i przybywali nie raz w większej liczbie, niż była ża-

dana, a dla zagrzenia się w tym zimowym pochodzie śpiewali swoje wieśniacze piosenki, do których im nutę skrzypek rzepelił”. W czasie naszego powstania, pisze Barczykowski, przeszło 50,000 nowopopisowych nakazanych zostało. Liczba na nasz kraj ogromna, a nagłość nie pozwalała nawet zwykłych formalności zachować. Prosto od wójtów gminnych wyszły rozkazy do tych, którym do wojska powołani zostali i wszyscy bez żadnej straży i warty, bez żadnego dozoru w miastach obwodowych na dzień oznaczony stanęli i stamtąd do miast wojewódzkich dobrowolnie się udali. W krakowskim więc nawet się stawilo jak było nakazane.

W dodatku ten rekrut włócejania, zrazu tak niechętnie stojący do służby wojskowej, oswajał się z nią w szeregu bardzo szybko, niebierał nawet zamilowania do nowego zawodu, tak przecież ciężkiego w tych czasach.

W r. 1827 np. okazało się, że z 7800 żołnierzy, którym kończyły się lata służby, 2400 oświadczyło gotowość zawarcia kapitulacji na dalszą służbę.

Dużą zdolność włócejania naszego szybkiego dostosowania się do warunków wojskowych, oraz przemianowanie się specjalnym patriotyzmem żołnierskim, zauważono powszechnie i w r. 1881. „Rekrut, gdy się do pułku dostał—mówi ks. Leon Sapieha—był w zrozumieniu sprawy naszej oświecony i zaraz w nim się uczucie patriotyczne rozwijało. Kilka dni czasu wystarczyło, tak te uczucia jest w naturze człowieka”.

się do Brześcia Litewskiego celem wzięcia udziału w rokowaniach pokojowych w charakterze pierwszego delegata Turcji.

Delegaci ukraińscy w Brześciu Litewskim.

BRZEŚĆ LITEWSKI 4 | 1. Przybyła tu komisja ukraińska, która weźmie udział w toczących się rokowaniach pokojowych.

Delegacja do socjalistów zachodnich.

STOKHOLM, 4 | 1. Rada ros. komisarzów ludowych zamierza wysłać do „Europy zachodniej” delegację, w celu zaznajomienia kół socjalistycznych z nastrojami, panującymi wśród proletariatu rosyjskiego, oraz w celu zasięgnięcia bliższych wiadomości co do stanowiska socjalistów w państwach zachodnich.

Japonja porozumiewa się z Rosją.

BERN, 4 | 1. „Bernner Tageblatt” donosi z Tokio: Rząd japoński postanowił wznowić w całej pełni stosunki dyplomatyczne z nowym rządem rosyjskim.

Marynarz głównodowodzącym.

STOKHOLM 4 | 1. Donoszą z Petersburga, że marynarz Eremiew został mianowany głównodowodzącym petersburskim okręgiem wojskowym.

1918 : Pokój!

ZURICH, 4 | 1. Z Rzymu donoszą, że noworoczny rozkaz dzienny generała Diaza mówi o zbliżającym się końcu wojny. W roku 1918-ym armja przywróci krajowi upragniony pokój.

Rokowania

pokojowe.

Pokój z Rosją w styczniu.

Dzisiaj, w sobotę 5 stycznia, podjęte zostaną w Brześciu Litewskim przerwane do dziś rokowania pokojowe z Rosją, których przebieg będzie niezwykle ciekawy. Delegacje bowiem powrócą z nowymi pełnomocnictwami, a podczas przerwy można było zorjentować się w sytuacji i ułożyć plan dalszej akcji. Będzie niezwykle ciekawem, jak ułożą się różnice w poglądach obu stron, zwłaszcza w sprawie traktowania ziem okupowanych.

Zapewne uda się do Brześcia także delegacja polska, jeśli będzie mowa o Polsce.

Co do widoków pokoju, panują w dalszym ciągu optymistyczne zapatrywania.

Wiedeński korespondent „Az Est” donosi, że niektórzy z delegatów rosyjskich spodziewają się, że w ostatniej chwili 4 stycznia, przyjedzie do Brześcia zastępca ententy, by zadokumentować, że koalicja zgadza się na prowadzenie rokowań. Większość pełnomocników rosyjskich u-

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowo). Wielka Kwatera Główna donosi dnia 3 stycznia:

Zachodni teren walk.

W różnych miejscach frontu walka artyleryjska.

W pobliżu wybrzeża w pomyślnym przedsięwzięciu wprowadzono jeńców.

Natarcia francuskie w Szampanji, na północ od Prose i na północ od Le Mesnil rozchwiały się w naszym ogniu.

Wschodni teren walk.

Nic nowego.

Front macedoński.

Włoski teren walk:

Sytuacja nie uległa zmianie.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Jaki krok wspólny?

ROTTERDAM, 4 | 1. Londyńska „Daily Chronicle” donosi z Tokio, że ambasadorowie państw koalicji przed-

sięwzięli w dn. 28-ym grudnia r. ub. wspólny krok dyplomatyczny u rządu japońskiego w związku z wynikiem japońskiej Rady koronnej w Osace.

Hindenburg i Ludendorff u cesarza.

BERLIN 4 | 1. Dzisiaj popołudniu na zebraniu Rady Koronnej byli obecni u cesarza: kanclerz Hertling, generałowie Hindenburg i Ludendorff, sekretarz stanu hr. Roederer i von Kuehmann.

Anglicy pragną zajęcia Borkum.

LUGANO 4 | 1. Admirał Begoth pisze w „Eclair” o konieczności przedsięwzięcia wielkiej ofensywy na morzu przeciw Niemcom. Koalicja zajęła ma wyspę przy ujściu Ems, do której Niemcy przywiązują wielką wagę. Chodzi tu, jak przypuszczają, w sferach poinformowanych o Borkum.

Wielki wezyr w Brześciu.

KONSTANTYNOPOL, 4 | 1. Agencja Milli donosi: Wielki wezyr Talaat-pasza wyjechał 1 stycznia pociągiem bałkańskim, aby przez Berlin udać

waża to jednak za zupełnie nieprawdopodobne i jest przekonana, że koalicja odmówi wszelkiego udziału.

„Az Est“ twierdzi też, że według wszelkiego prawdopodobieństwa już w pierwszej połowie stycznia pokój z Rosją będzie zawarty. W kwestiach międzynarodowych rosyjscy delegaci okazali wielką ustepliwość.

Chwila bieżąca.

— Celem ułatwienia ruchu z Petersburgiem podczas rokowań pokojowych przywrócić bezpośrednie połączenie telegraficzne Brzesko Litewski—Petersburg.

— Na pierwszym posiedzeniu niemiecko-rosyjskiej komisji gospodarczej uchwalono przedewszystkiem o bradawek nad sprawą przywrócenia komunikacji pocztowej telegraficznej i kolejowej.

— W ciągu bież. miesiąca wznowione będą w Wiedniu rokowania w sprawie umowy handlowej z Niemcami.

— Angielska partja robotnicza wystąpiła do bolszewickiego przedstawiciela w Sztokholmie Worowskiego depeszą, protestującą przeciwko zawarciu przez rząd rosyjski osobnego pokoju.

— Według „Daily Chronicle“, odbywa się już wyklana poglądów między rządami Anglii, Francji, Stanów Zjednoczonych i Włoch w sprawie rosyjskich warunków pokojowych i odpowiedzi państw centralnych.

Co słychać nowego?

Opinia koalicji domaga się ofensywy na morzu.

Większość pism francuskich dopatruje się w nominacji generała Wemyssa woli opinii angielskiej, żądającej, by wojna morską zaznaczyła się w sposób bardziej czynny. „Matin“ pisze: Nadeszła chwila, gdzie przeciwstawić należy rozwinięciu sił militarnych Hindenburga t. zw. ofensywę na morzu.

125,000 ludzi bez dachu.

Według depeszy agencji Reutersa z Waszyngtonu, w sobotę ponowne trzęsienie ziemi nawiedziło stolicę rzeczypospolitej Gwatemali, miasto tej samej nazwy, burząc ją zupełnie. Bez dachu nad głową pozostało 125 tysięcy ludzi. Wysłano oddziały marynary dla niesienia pomocy nieznaczliwym.

Ochotnicy polscy.

Według depeszy agencji Havasa z Bordeaux, przybył tam pierwszy oddział ochotników polskich z Ameryki, powitany przez generała, zastępującego komendę naczelną, przez władze miejscowe i przez przedstawiciela wojska polskiego, podpułkownika Mokiejewskiego.

Zajęcie na jeziorze.

• Korespondent „Vossische Ztg.“ donosi ze Stuttgartu: Podczas jazdy próbnej nowego parowca „Kaiser Wilhelm“, gdy parowiec, kierując się do Bregencji, przepływał wzdłuż szwajcarskiego brzegu jeziora, dano do niego pod Altnau 15 do 20 strzelów ratnych, które przedziurawiły kadłub. Niektóre kule wpadły nawet do salonu parowca, ale na szczęście nie raniły nikogo. Jeżeli — pisze o tem zajęciu „Konstanzer Ztg.“ — strzały dane były istotnie przez szwajcarską straż pograniczną, to stanowią tak jaskrawe pogwałcenie neutralności, że należałoby przedsięwziąć zarządzenia energiczne przeciwko powtórzeniu się zajść podobnych.

O utrzymanie frontów.

Z Kopenhagi donoszą do „Vossische Ztg.“: Według „Nationaltidende“,

petersburska agencja telegraficzna donosi, co następuje: Zebranie ogólne załogi petersburskiej obradowało nad „tytułami międzynarodową. Trocki za znaczył, że dopóki pokój nie jest zawarty, należy utrzymać front bojowy w stanie nieharuszalnym. Załoga petersburska musi uczestniczyć w obronie frontu rosyjskiego oraz rewolucji: robotników. Wobec tego przedstawiciele załogi petersburskiej uchwalili jednomyślnie wysłać część jej na miejsca, gdzie okaże się potrzebna.

Z Piotrkowa.

Sensacyjne oszustwo.

W monotonię codziennego życia w Piotrkowie uderzyła sensacja następująca:

Oto w nocy ze środy na czwartek pewien oszust przebrał się w mundur wojskowy (w szarży tylko chorążego) i w asystencji żandarmierji, straży wojskowej i milicji miejskiej dokonał rewizji u jednego z kupców, konfiskując mu 150 tysięcy rubli.

Przy dokonanej rewizji znaleziono u kupca Bicza gotówką 150,000 rubli, które rzekomy chorąży schował do kieszeni, choć je u siebie zatrzymał. Bicza zaś kazał osadzić w areszcie 100 pułku przy Alei 3 Maja.

Wachmistrz p. Niemiec zażądał wylegitymowania się ze strony owego chorążego, gdyż rozkaz aresztowania, jak wogóle osobistość samego chorążego wydała mu się bardzo podejrzana.

Gdy chorąży odpowiednio nie mógł się wylegitymować ani też nie chciał udać się na posterunek żandarmierji celem spisania protokołu, żandarm uznał już bezsprzeczne nadużycie władzy ze strony owego chorążego i oświadczył mu, że go aresztuje.

KRONIKA.

Wydatki rządu polskiego.

Budżet instytucji rządowych polskich przewiduje w styczniu 483,746 mk. wydatków, podczas gdy w grudniu r. ub. wynosiły one 521,476 mk.

Zatwierdzenie ustawy poborowej.

Jak się dowiadujemy, ustawa poborowa do Wojska Polskiego, opracowana przy współdziałaniu generała Rozwadowskiego, została już zaaprobowana przez Radę Regencyjną.

Szkołnictwo w Chełmszczyźnie.

• Niepokój wywołał fakt, iż mimo administracyjnej przynależności do gen.-gub. lubelskiego, szkołnictwo ludowe w 4 ch powiatach b. guberni chełmskiej wyłączone zostało z pod kompetencji polskiego ministerjum wyznań religijnych i oświecenia publicznego.

Marki polskie.

Kasy kolejowe w okupacji austriackiej przestały przyjmować marki polskie. Donosi o tym wczorajsza „Gazeta Polski“ w korespondencji z Radomia.

Jeszcze o tanią oświatę.

Na skutek poruszenia przez nas kwestji wynagradzania ochroniarek, p. M. Moczyłowska przesyła nam następujące uwagi:

Wobec zamieszczonej w Nr 8 „Goi-ca“ wzmianki pod tyt. „Tania oświata“ uważam za swój obowiązek dać kilka słów wyjaśnienia. Ochroniarki w mieście otrzymują miesięcznie za 4 godziny pracy 100 mk. miesięcznie, te, które mają więcej godzin za-

jętych biorą 125 mk. Ani jedna nie ma mniejszej pensji. Oprócz tego Rada Op. m. Częstochowy spieszy zawsze z pomocą o ile, którą z tych pracowniczek spótki jakies nieszczęście, chorób lub wyjątkowy brak.

Uważam, że w stosunku do pań ochroniarek miasta Częstochowy Rada Op. zrobiła wszystko, co mogła i na co pozwoliły jej fundusze.

Co do ochroniarek ze wsi, to tam sprawa przedstawia się gorzej i zależy w zupełności od działalności dobrej woli Rad miejscowych. W każdym razie pensje ochroniarek na wsiach sięgają nie 72 m., ale 90 mk. miesięcznie oprócz tego opat i mieszkanie.

Wiele jednak z pań ochroniarek prócz tego otrzymuje dodatki w naturze nieraz bardzo znaczne. Smiało mogę powiedzieć, że Rada Op. pow. trzyma bacznie rękę na pulsie pracy ochroniarek i stara się jaknajenergiczniej wpływać na Rady miejscowe, aby brały gorąco do serca sprawy wyposażenia tych zdolnych i często bardzo ofiarnych dziewcząt.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę warunki pracy nauczycieli ludowych i ochroniarek, to musimy przyznać, że ochroniarki stanowią mają i lepsze uposażenie w stosunku do swych kwalifikacji i bliższą opiekę ze strony miejscowego społeczeństwa.

Marja Moczyłowska.

Samopomoc gospodyń.

Mówi się u nas wiele o spółkach. Depiero, gdy wyrzemy poza własne oplotki, namacalnie nauczymy się czegoś innego. Za granicą istnieją np. spółki gospodyń, które śledzą ulepszenia w dziedzinie gospodarstwa domowego, przeprowadzają próby, a w razie praktyczności nowych urządzeń, wprowadzają je dla swych członków. Dalej badają środki spezywne, czy nie są fałszowane, zakupują wspólnie towary, wydawają pismo fachowe, urządzają kursy i t. p. Taka organizacja kobiet, gdyby tak u nas powstała mogłaby usunąć niejedno niedomaganie.

Organizacja włościan.

Śród włościan okolicznych powstały projekty zakładania domów ludowych, teatrów amatorskich, a nawet czytelnik.

W niektórych gminach włościanie wystąpili do władz okupacyjnych z podaniami o wywłaszczenie gruntów gromadzkich w posiadanie gmin, używanych od szeregu lat przez służbę leśną lasów rządowych lub innych służalców b. administracji rosyjskiej.

Choinka w zakładzie freblowskim.

Jutro, w niedzielę 6 bm. o godz. 4 po poł. w zakładzie freblowskim p. Jadwigi Lucht Michalskiej odegda się choinka dla dźlatwy.

Katastrofa kolejowa.

Onegdaj obiegła miasto nasze pogłoska o katastrofie kolejowej, której rozmiary miały być bardzo duże, tym czasem ze źródeł urzędowych komunikują nam co następuje: Podczas silnej zadyмки śnieżnej zderzyły się onegdaj niedaleko dworca wiedeńskiego w Warszawie dwa pociągi osobowe, przyczem wyakty nieznaczne straty materialne. Maszynista prowadzący jeden z pociągów, został zabity, dwóch podróżnych ciężko, lecz nie śmiertelnie ranych, czterech podróżnych poniosło lekkie obrażenia. Nie przewiduje się dłuższej przerwy w ruchu.

Bezgraniczna głupota.

Na ostatnich głupców liczy chyba pewien wróżbita, który rozdał takie niedorzeczne „odezwy“: „Przepowiednia!“ Jako symbol.

Duch czasu, wyocznia Bożego przeznaczenia, dużo faktów układa się dla usprawiedliwienia. Uniknąć zakładów, gdyż strzeżonego Opatrzność strzeże, stąd początek mądrość bierze.

Przepowiednia p. „X.“ z powagą młodego starca, iż koniec wojny ma nastąpić pomiędzy 28 lutego, 1—8 a 6 marca 1918 r.“ Następuje podpis i adres.

„Jasełka“ w Ognisku.

Jutro w niedzielę 6 bm. w sali teatru Ludowego przy ul. Krakowskiej odegrane zostaną „Jasełka“, z których dochód przeznaczony jest na zaprowadzenie światła elektrycznego w kościele św. Rodziny.

Echa choinki.

Kółko pań zajmujących się urządzeniem choinki da. 20 ub. m. na biedną dziewczynę w Częstochowie, przesyła serdeczne podziękowanie wszystkim, którzy dopomogli w tej pracy, a w szczególności ks. kanonikowi Ciesielskiemu, kan. J. Wróblewskiemu, Niedźwiedziemu, pp. Dutkiewiczowej, Rylskiej, Wasilewskiej, Olędzkiej, Grudzińskiej, Woytyrowej, kurstikom z zakładu p. Zeliśtańskiej, p. Królikowskiemu i p. Weberowej.

Dochód z choinki:

Za bilety wejścia	mk. 53 f. 16
Bufet	„ 8 „ —
Loteria fantowa	„ 47 „ 24
Od ks. kan. M. Fulmana	„ 4 „ —
Procent od zabawek	„ 10 „ 04

Razem mk. 122 f. 44

Z tego rozdano:

Sprzedawcom gazet na obiad wigilijny	mk. 42 f. 44
Tow. nad bezdomnymi dziećmi	„ 60 „ —
Sekeji przeciwzembraczej	„ 20 „ —

Razem mk. 122 f. 44

Tragedja miłosna.

W sferach bogatych spekulantów żywo omawiane są romantyczne dzieje zakochanej pary: ona jedyna córka paskarza, on... dorodny, lecz ubogi młodzian.

Młode dziewczę płonąć gorącym uczuciem do urodziwego, lecz uboższego młodzieńca, zażądało od ojca zezwolenia na poślubienie ukochanego. Wobec katerycznej odmowy i groźby wydania jej za człowieka nie odpowiadającego jej ani uczuciem, ani wiekiem, postanowiła zerwać wszelkie węzły rodzinne i połączyć się ze swym wybranym.

Potajemnie więc opuściła dom rodzicielski i wraz z młodzianem wyjechała w niewiadomym kierunku. Zrozpaczony ojciec, który po niewczasie zrozumiał, że miłość silniejsza jest od interesu zaniemógł obłąknie.

O miejscu pobytu młodej pary brak wszelkiej wiadomości.

Skutki niedbalstwa.

Pomimo licznych nawoływań prasy i publiczności stróża domów nie posypują zamierzonych miejsc na alei piaskiem, co staje się powodem nieszczęśliwych wypadków. Wczoraj np. w godzinach popołudniowych p. J. B. przechodząc pośliznął się i zwichnął sobie nogę.

Zbliża i zdaleka.

Za fałszowanie produktów.

W Suwałkach skazano drukarza Altera Baumanna na 9 miesięcy więzienia za fałszowanie produktów spożywczych.

Krwawy porachunek.

W jednym z domów na Pogoni (w Sosnowcu) w sam dzień Nowego

Roku kilku bandytów grało w karty. Przy sposobności załatwiano różne sprawy osobiste, przyczem jeden z bandytów wyjął rewolwer i 8 strzałami zabił swego koleżę.

Zabronione przedstawienia.

W Radomiu trupa żargonowa ogłosiła, że da w piątek przedstawienie teatralne w sali „żydowskiego związku kobiet“. Rabin napisał do komendantury, że grać w piątek wieczór nie należy, bo to jest profanacja szabasu. Komendantura cofnęła pozwolenie.

Przeziw bandytyzmowi.

Dowództwo naczelne na Wschodzie czyli na Litwie, ogłosiło świeżo szereg obostrzonych rozporządzeń przeciw bandytyzmowi. Za należenie do bandy złożonej choćby tylko z 3 ch osób, już grozi kara śmierci. Wysoka kara grozi również za udzielenie jakiegokolwiek pomocy, żywności i t. p. bandycie.

Pączki.

W cukierniach warszawskich, mimo braku maki i tłuszczów, widać wielkie ilości pączków i faworków. Ceny ich są imponujące — pączek 50 fen., funt faworków 10 mk. Podobno jednak na brak kupujących cukiernicy nie narzekają.

Samopomoc włościańska.

We wsi Rożniszewie w Płockiem zorganizowano już w czasie wojny następujące urządzenia gospodarstwe:

1) Kuźnię spółkową do potrzeb rolnictwa przystosowaną, do której sprostowano mechanika. Wybudowano dla niej specjalny dom z pomieszczeniem dla kowala i mechanika, szacunek zaś za wykonane roboty uskuteczniła się przez wyznaczonych do tego członków spółki.

2) Towarzystwo budowlane, które przystąpiło zaraz do budowy cegielni z piecem Hoffmannowskim.

3) Spółkę do wydobywania i eksploatacji torfu.

4) Spółkę spożywczą zaopatrującą w żywność całą gminę.

W toku są jeszcze następujące prace:

1) budowa młyna spółkowego; 2) założenie mleczarni spółkowej; 3) wybudowanie i urządzenie piekarni spółdzielczej.

Zamierzona też jest budowa elektrowni spółdzielczej.

Nie trzeba więc szukać przykładów uprzemysłowienia wsi w Czechach lub Danji, bo mamy je na miejscu.

Pozatem na 8 wsi w gminie jest już 5 szkół, pism przychodzi tam 50 egzemplarzy, a trupa teatralna, dając przedstawienia, dochód z nich obraca na biblioteki i czytelnie.

Zydzi galicyjscy w Rotterdamie.

„Nieuwe Rotterdamse Courant“ podało niedawno w feljetonie szereg artykułów o żydach galicyjskich w Rotterdamie.

Feljeton stwierdza, że żydzi ci prawie bez wyjątku przybyli podczas wojny z Antwerpii, gdzie zajmowali się handlem brylantami. Są to więc według gwary tutejszej tak zwani „brylanciarze“ lub „diamenciarze“. Handel brylantami urwał się prawie zupełnie dla tych panów. Coż więc mieli począć? — przeszli poprostu do tranzakcji giełdowych.

„Spekulanci“ ci a raczej „brylanciarze“ mają stosunki z całym światem, a więc ze Stanami Zjednoczonymi, z Indjami holenderskimi,

a nawet z Chinami — Stosunki te pozostały im z racji handlu brylantami z czasów antwerpijskich. Około trzech czwartych z tych brylanciarzy przeżycie się obecnie na operacje walutowe w Rotterdamie. Kapitałami swymi obracają z zadziwiającą szybkością.

Mieszkają Galicjanie przeważnie w Scheveningen, lecz rano można ich zastać damie.

Z Warszawy.

Gimnazjum dla dorosłych.

Wkrótce rozpocznie w Warszawie działalność szkół nowego typu, której brak dotkliwie się dawał odczuwać. Są to „kursy giznanajane“ w zakresie 3 do 8 klas gimnazjum filologicznego, przeznaczone głównie dla osób, które z różnych powodów w wieku młodzieńczym szkół nie pokończyły, obecnie zaś pragnęłyby tego dokonać, a tymczasem wiek i zajęcia zawodowe nie pozwalają im wrócić na ławę szkoły normalnej.

Owiec przerobiony na... futro.

Niejaki X er, który w ostatnich czasach dorobił się poważnej fortuny, handlując owsem, w tych dniach nabył dla swojej przyjaciółki futro, za które zapłacił bagatelną sumę... pięć tysięcy marek!

Ze świata.

Ojciec św. przeciw sjonistom.

Prasa żydowska donosi, że „dobre informowana w sprawach katolickich“ gazeta szwajcarska „Neue Zurich. Nachr.“ otrzymała następującą depezę z Rzymu: „Doniesienie z Paryża, że sjonisci francuscy wyrazili rządowi angielskiemu podziękowanie za obietnicę utworzenia w Palestynie państwa żydowskiego, przyjęto w kołach watykańskich z niezadowoleniem. Takie uregulowanie sprawy uważa Stolica Święta za poważny atak nie tylko na Kościół katolicki, lecz także na cały świat chrześcijański. Jeżeli wiadomość się potwierdzi, to należy oczekiwać, że Stolica Święta wkrótce ogłosi o tym swą opinię stanowczą. Nie trudno będzie dowiedzieć, że żądań sjonistycznych nie należy włączyć do programu małych narodowości“.

Koalicja a pokój.

Podług „Koelnische Volksztg.“, „Times“ donosi z Waszyngtonu: Pomieędzy Londyne, Paryżem a Waszyngtonem odbywa się wymiana zdań w sprawie sformułowania odpowiedzi na austriacko-niemiecką propozycję pokojową, którą bolszewicy zakomunikowali koalicji.

Niewiadomo jeszcze, czy Wilson, Lloyd George i Clemenceau postanowią odpowiedzieć, w każdym razie jednak odpowiedź zgodna będzie z ostatnim oświadczeniem Wilsona i zawierać będzie nowe określenie celów wojennych w formie wezwania do narodów państw wojujących z pominięciem ich monarchów.

W „kalwińskim Rzymie“.

Miasto węgierskie Dabreczyna nazywane jest od dawna „kalwińskim Rzymem“. Pod tą nazwą znane jest także za granicami. Obecnie postanowił zarząd miasta tego, by jednocześnie z autonomją dla katolików na Węgrzech postawione też postulat sekularyzacji dóbr kościelnych w całym kraju. Grunta kościelne pozostałyby podzielone między żołnierzy wracających z frontu. Wiedeńska „Reichspost“ referuje o tem postanowieniu, od siebie nie dodając do niego najmniejszego komentarza.

Neofici i proselitci.

Komitet organizujący kongres żydowski w Rosji, rozważał na kilku posiedzeniach sprawę dopuszczenia do uczestnictwa w tym kongresie neofitów i prozelitów. Na ostatnim posiedzeniu postanowili wreszcie niedopuszczyć neofitów do kongresu. Natomiast mogą w nim uczestniczyć rosjanie-proselici, którzy przyjmują wiarę żydowską. Jeden z przeciwników dopuszczenia prozelitów, p. Mark, rzekł — podług prasy żydowskiej: „Jeżeli są tacy rosjanie, to chyba warjaci, a przecież warjat nie może uczestniczyć w kongresie”.

Dwa tygodniki niemieckie w Chersoju.

W stolicy ziem oberwackich zaczęły wychodzić dwa nowe tygodniki niemieckie. Jeden nazywa się „Suedslawische Rundschau”, zaś drugi wydany jest przez Jozinę Pazmana. Redaktorem pierwszego organu jest Mirko Trekowski. Chodzi głównie o propagandę idei południowo-słowiańskich w języku niemieckim.

Rewizje w koszarach.

Na skutek rozgrabienia piwnic w Pałacu Zimowym, ostatnimi dniami w koszarach wielu pułków dokonano u żołnierzy rewizji. Znalaziono sporo skradzionych trunków.

Handel z Rosją.

Interesująca nas żywo sprawa na wzięcia obecnie stosunków handlowych z Rosją była jak donosi „Frankf. Ztg.” przedmiotem specjalnej konferencji w niemieckim banku Rzeszy. Omawiano na niej przedewszystkiem sprawę płacenia za towary i w konkluzji uznano, że wobec niemożliwych stosunków w kursach waluty, najodpowiedniejszą formą zapłaty mo-

że być tylko wymiana wzajemna towarów, czyli handel zamienny. Mimo tego, ustalony musi być za wzajemnym porozumieniem kurs rubli i marki. Co do samej wymiany towarów, stwierdzono, że z Rosji sprowadzać można w większej ilości zboże, którego wielkie zapasy zgromadzone są w południowej Rosji. Droga przewozu będzie Dunaj, który obecnie pokryty jest lodem, wobec czego dopiero w marcu spodziewać się można większych transportów tą drogą. Prócz zboża oczekiwać można z Rosji przewozu jaj, drobiu, kasz i cukru. Na wielu odcinkach frontu odbywa się ożywiony handel zamienny.

Komunikacja z Ameryką.

Jak się dowiaduje „Berlingske Tidende” z Chrystjanii, budowana w pobliżu Stavangeru wielka stacja telegrafu iskrowego gotowa będzie w ciągu bieżącego miesiąca, poczem rozpocznie się natychmiast bezpośrednia komunikacja telegraficzna z Ameryką, co posiadać będzie znaczenie nadzwyczajne dla komunikacji Skandynawji z krajami zamorskimi.

Wskazówki dla naszych korespondentów.

1. Jeżeli masz cokolwiek do zkomunikowania redakcji, nie zwlekaj i czyń to natychmiast.
  2. Streszczaj się; oszczędzisz w ten sposób pracy i czasu sobie i redakcji.
  3. Unikaj frazesów i pisz tylko o faktach sprawdzonych.
  4. Nie używaj określeń: wczoraj, dziś i t.p., podawaj natomiast ścisłe daty.
- Pisać zawsze na wąskich paskach papieru.

4. Podawaj zawsze swe nazwisko i adres; redakcja nie może uwzględnić anonimowych korespondencji.

Pisać należy wyraźnie, zwłaszcza nazwy i liczby; nie pisać otówkami, lecz atramentem.

Pisać tylko na jednej stronie arkusza, ułatwia to pracę drukarzom.

KURSY

dla ochroniarzek i freblanek

OPAZ

ZAKŁAD FREBLOWSKI
Jadwigi Lucht-Michałskiej

w Częstochowie, Piękna 6 parter
przyjmują uczennice i dzieci codziennie od godziny 9 rano do 6 po południu 9—
Lekcje i zajęcia rozpoczynają się 8 stycznia r.b.

Ofiary

Zamiast powinszowań noworocznych Antonioście Stocowie na zakład św. Antoniego Mk. 5. kwit 5. W. Rakiewiczowie na Macierzą Szkołą Mk. 5 kwit 6.

Lekarz Dentysta

Stefan Barylski

ul. Panny Marji Nr. 49

przyjmuje od 10—1 i 3—7

Ceny przedwojenne.

Zgubiono paszport niemiecki wydany na nazwisko Heleny Kęsytykiej. 8—

30 mk. nagrody Zgubiono książkę śpiewnik Izawierający w getowce 100 rb. w banknocie i drobne orak korony i marki. Łaskawego znalazcę uprasza się o zwrot za powyższą nagrodą ul. Mała 46 8. Rudnicki Stefan. 11—

Teatr „PARYSKI” ul. P. Marji 19.

Program od soboty 5-go do poniedziałku 7-go stycznia r. b. włącznie.

JEJ PRZESZŁOŚĆ

Wielka tragedia z życia pewnej młodej kobiety w 5-ciu aktach, wykonana przez wybitnych artystów kinemat. głośna z ekranu **Maria Carmi** w roli głównej.

NAD PROGRAM: Nasza Liza jest za powolna (komiczne)

Nicea i jej okolice - Południowe Włochy (natura)

Dla dzieci wejście wzbronione — Muzyka: Kwintet Artystyczny.
Szczegóły w programach i afiszach.

Teatr „ODEON” ul. P. Marji 27.

Program od soboty 5 do środy 9 stycznia r. b. włącznie.

Ostatni Starego Rodu

Dramat w 5-ciu aktach, z najwybitniejszą artystką kinematograficzną **Marią Carmi** w roli głównej.

Nad Program.

Pies sanitarny w wojnie obecnej.

Orkiestra koncertowa pod kierunkiem p. **Aloizego Salzberga.**

Ceny miejsc zwykłe. — Szczegóły w programach.

DOKTOR MEDYCYNY

Paweł Broniatowski

w CZĘSTOCHOWIE

ul. Panny Marji № 21.

Choroby skórne weneryczne i dróg moczowych.

Ordynuje: od 9—12 rano i od 4—7 p.p.
Panie od 12—1 po południu. 807—

Stanisław Rumszewicz

adwokat przysięgły

w Częstochowie ul. Piękna № 7

parter front (obok sądu pokoju 1-go okręgu)

Przyjmuje od 9-ej do 9 i pół rano i od 2-ej do 5-ej po południu.

Dom składający się z 17-tu mieszkań, sklepu oraz szopy do sprzedania Warszawska 97. 7 |

LEKARZ-DENTYSTA

Michał Grejniec

w Częstochowie

ul. Panny Marji № 10.

Zęby sztuczne. Plomby

Wymywanie zębów

codz. od 10-12 rano i od 4-7 po południu.
Ceny bardzo przystępne.

Do wynajęcia sklep z mieszkaniem ul. Panny Marji 50 światło wprowadzone 1—

Do wynajęcia Kostiumy Damskie, Krakowskie, Kontusz i inne. ulica Wieluńska Nr. 3 Skrzyżka. 1228—

Zbiornia A. Egera ul. Panny Marji Nr. 14 kupuje każdą ilość używanych marek pocztowych „Russisch-Polen” i Gen-Gouv. Warschau. 1220—

Bono, Ekspedjentka i kasjerka poszukują posady mogą wyjechać. Długoletnie zaszczytne świadectwa. Wiadomość wielmożni Państwo Fischer Krakowska 28 1219—